Heldedom en Naastediens. (Napier).

8 Okt. 1948.

191. T.5.52

I Inl. Napier se eeufees. Jubileum-boek ×× deur leeraar. 1948 is dus vir Napier 'n merkwaardige jaar. Het 'n honderd jaar lank bestaan. — In dié tyd deel gehad aan beproewinge en besoekinge wat ons land getref het, maar ook aan seëninge en voorspoed. Napier geroepe om stil te staan en na te dink. Soos 'n Trekker op sy lang skof. Hy kom by vername uitspanplek. Hy kyk na agtertoe; om hom heen; en vorentoe. X X X (die drie rigtings).

(×× Een v. gevade, soos leeraar sê.)

Maar ons is nie slegs in 1948 nie; ons is ook by 10 Okt. 1948. — by die verjaarsdag van ons groot onsterflike Afrikanerheld, Paul Kruger. Ons staan by Krugerdag — en by ander helde, Heldedag. Dis een van die groot-dae in ons Volkslewe — mag dit binnekort as 'n nasionale feesdag deurgaans deur ons land erken word!

In die jaar 1948, en op hierdie dag, sal Napier veral terugkyk, sal die blaaie van die boek van ons gesk. terugblaai. Sal weer die ~~groot~~ helde van ons volk gadeslaan, sal hulle op hulle lewensweë volg, en sal veral probeer om uit hulle lewens deur die ervarings, besielende lesse te leer wat hulle vir ons volk onsterflik gemaak het. Ons sal dink aan dié wat reeds lankal heengegaan het; ons sal ook dink aan dié

wat nie so lank weg is nie, die wat ons nog persoonlik geken het. En ons sal nie net dink aan die groot, nasionale helde nie, maar ook aan die kleiner figure, miskien ons eie vaders en moeders, wat — ofskoon klein — tog ook helde in hulle distrik, of dorp, of gemeente, of huis was. Ons staan in stille eerbied stil en ons dink na: weer hoor ons hulle voetval in ons strate; weer hoor ons hulle stemme in ons midde; weer sien ons hulle gestaltes voor ons; weer voel ons hulle handdruk van vriendskap of hoor ons hulle woorde van liefde. Dit is op 'n dag soos hierdie dat ons stilstaan en nadink: wat het ons helde ons geleer?

II Daar is so baie dinge wat ons helde ons geleer het. Hulle gee ons die les
E manifes Retief.
van gesonde, suiwere nasieskap; van
Kruger by dood v. sy vrou
lewende, vrugbare Godsvrug; van self-opofferende naastediens; van edele, reine
Trig. in wildernis.
Afr. grondeienaar.
familielewe; van gehegtheid aan eie bodem; van die behoud van die suiwere,
— Pretorius en Panda.
christelike blankedom.
Liefde vir taal — taal v. hart!
'n Mens kan oor die dinge baie lank praat, maar tyd ontbreek.
Laat ons ons net by een daarvan bepaal — naastediens.

III Egter eers twee beelde uit die alledaagse lewe. Wonderlik watter groot rol hierdie faktor, ~~naastediens~~, by mens en dier en

in die natuur in die algemeen speel.
Miere – kyk die mietjies!
Die nes – borrel daar uit. Lang strepe, waarskuw mekaar. Kan hulle pad maar versteur. Krioel maar nooit gaos nie. Inmekaar slegs tydelik deurmekaar. Selfs as hulle versteur word – bv. in tuin.
Waarlik 'n treffende voorbeeld van waaksaamheid, organisasie en arbeidsaamheid. Maar bowenal wedersydse hulp en samewerking. Dien mekaar – "één vir almal en almal vir één."
Bye – Voortdurende gewerskaf by nes. Elkeen het sy plig en voer dit getrou uit.
Koningin; waterdraers – mannetjiesbye; werkers.
Laaag. is heeldag druk besig en bring die heuning voort. onvergelykbare syfers.
Ook hier groot getalle – 'n swerm gewoonlik 50,000 tot 80,000. Ook hier nie gaos nie; elkeen ken sy werk en doen dit tot voordeel van almal.
Elke mier en elke by deur Voorsienigheid só gemaak dat hy by sy groep inpas. Geeneen handel asof hy alleen bestaan nie. As dit sou gebeur sou dit "die" ondergang van hom en sy soort wees. Maar deur samewerking en diens vir mekaar kan hulle voortbestaan.

IV Dit bring ons nou by verhoudings onder die mense, en meer bepaald onder ons volk. Hierin lê die geheim van die grootheid van 'n volk. 'n Volk wat dit nie besit nie ..... Laat ons veral dit van ons helde leer.
Waarin is 'n volk groot x x x (baie praat).

Dan kan selfs 'n klein volk groot wees. Volke bereik hulle hoogste prestasies wanneer hulle met ware naastediens besiel is. Ook in ons volk se gesk. besielende voorbeelde: Ontvangs v. Hug.; boere v. Kaapse binnel.; Voortrekkers na Groot Moord in Natal; Bloedrivier self-wat naastediens kan doen; die Helpmekaar; die RDB.

Ons is dankbaar vir hierdie groot dade ~~van~~ die helde van ons voorgeslagte. Maar ons weet ook dit was nie altyd so nie. En daar was in die verlede van ons volk ook die bose magte van twis, en tweedrag, en verdeeldheid: Holl. & Hug.; Gideon Joubert oor Voortrekkers na moord op Liebenbergs en ~~Ag~~ Vegkop; Afr. in Tweede Vryh.-oorlog. Sê dit nie om fout te vind nie maar in diepe besef van behoeftes van ons volk. Ons verlede toon krag van naastediens maar ook verwoestende gevolge van twis en tweedrag. En dit was ook een van die grootste take van 'n Piet Retief, 'n Andries Pretorius, 'n M.T. Steyn en Paul Kruger om tweedrag in eie midde te besweer.

Dink egter in dankbaarh. aan sovele van ons vaders en moeders wat waarlik tot mekaar se diens bereid was — die hand gereik het — nie die hand wat dolk nie, maar wat laaf en ~~traan~~ afdroog.

Ons kan iets van Joodse volk leer XXX. Hy wat nie met ware naastediens besiel is nie, sal ook nie 'n goeie Afrikaner kan wees. ~~Dit~~

Maar hy wat met ware naastediens besiel is, sal ook goeie Afrikaner wees. Ons kan dit maklik begryp. Wat doen hy? Het iets oor — waar nood is — waar broodsgebrek heers — waar niks is — sy verenigings steun hy (veral RDB) — sy Afr. med. skole — hy is raadsman v. almal — geen Afr. huis nie kom te klein en armoedig om binne te gaan nie. Hy weet hy is burger v. sy land + lid v. sy volk — hy besef sy hoë roeping om sy land en sy volk te dien. Hy sê nie in toorn: „Ek is nie my broer se oppasser nie"! Maar hy bely voor God: „Ek is verantwoordelik vir my broer!" Dink met watter veredelende invloed ~~op die~~ van so 'n lewende naastediens op die lewe van ons volk kan uitgaan. — Nie elkeen vir homself nie; volk word 'n hegte org. eenheid.

Dit was in die verlede nie altyd só nie; dis vandag ook nie altyd só nie, dit weet ons. Maar op Dings:-fees!

Kan die verwoesting van 'n gebrek aan naastediens meer kragdadiglik onder ons aandag gebring word.

~~Ons besef opnuut die waarheid van die les van ons Groot Meester~~ .....

V Hierin lê werklik 'n groot en verhewe betekenis. Sluit af met vermaning na jong burger (Jannie) by Jamestown ....

„Kommandant, is ~~Jannie~~ Fanie – hulle veilig?"

Ook persoonlike getuienis: my eie vader.

VI Slot. Met dit alles voor oë beroep ons opnuut die waarheid van die les van ons Groot Meester

Laat ons steeds positief wees. — twee strydwoorde.

As ons dit van ons helde van die verlede leer, sal vrees en twyfel verdwyn — stem van die [illegible] — 'n klein volk sal 'n groot volk word. ~~Laat ons [illegible] dit van die~~ ons volk kan na die bergtoppe gevoer word, daar waar 'n mens ~~[illegible]~~ die vergesig ~~Heldedag van 1948 [illegible]~~ sien, dié vergesig van 'n verenigde, ~~[illegible]: [illegible], [illegible]~~, gelukkige Suid-Afrika. Laat dit ons boodskap van Heldedag 1948 wees.